

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

IV. Melancthon contra Sacramentarios dicta SS. Patrum publicat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

tulerūt. Et quidē de plerisq; capitibus vtcūq; conuentum est, de peccato originali, de virtute Baptismatis, de energiâ ministerij ecclesiastici, de confessione priuatâ, alijsque nonnullis. Vnicum remansit caput de Eucharistia, quod ad publicam actionem reiectum fuit: In qua postquam Lutherus & Zvvinglius in colloquium venerunt, acris exorta fuit contentio. Ea verò cuiusmodi fuerit, in vita Lutheri diximus.

Sub finem actionis Sacramentarij multas SS. Patrum sententias de scripto recitarunt, excerptas in hunc finem, vt eandem esse veterum Patrum, & suâ de Eucharistia sententiam ostenderent. Obtulerunt & Lutherani dicta Patrum eundem in finem congesta, nimirum vt se prorsus idem sentire cum Patribus Ecclesiæ veteris in hac controuersia demonstrarent. Atque ita Conuentus ille solutus fuit, dogmate de Eucharistia non conciliato; quanquam eius gratia potissimum indictus erat. In discessu, cum sibi mutuò valedicerent, Lutherani Sacramentarios pro fratribus agnoscere prorsus recusarunt; tametsi Zvvinglius hoc ipsum instanter, etiam profusis vbertim lacrymis à Luthero peteret. Melanchthon verò paulò post de hoc colloquio litteras dedit ad Electorem Saxonem, eique breuiter totam rei gestæ seriem perscripsit.

Cæterum que Lutherani sub finem actionis Sanctorum Patrum dicta recitarunt, ea

ANNO
1529.
Dogma
Eucharisti-
cum ma-
ner cōtro-
uersum.

Dicta SS.
Patrum in
vtamque
partem al-
legantur.

Sacramen-
tariorum
votum de
agnoscēdis
fratribus.
Seln. contr.
Pezel. f. 78.

V.

ANNO
1530.

Ann. 1530.

Melanch-
thon dicta
55. Patrum
contra Sa-
cramenta-
rios typis
mandat.

Lauat. hist.

Sacr. p. 20.

Melanchthon congeſſit: quæ non diu poſt, ubi domum redijt, anno ſequenti 1530. typis diuulgata fuerunt. Præmiſit autem epiſtolam ad Fridericum quendam Miconium, in qua manifeſtum eſſe dicit ex his teſtimonijs, quod Patres Chriſtum in Eu-
chariſtia verè præſentem eſſe crediderint. Eccleſiam verò communiter hoc ſenſiſſe, quod Patres litterarum monumentis pro-
diderunt: Nec tutum eſſe, à communi ſen-
tentiâ veteris Eccleſiæ diſcedere. Ego, in-
quit, nouum dogma, quod maximam rui-
nam rerum maximarum ſecum trahit, ſine
firmioribus teſtimonijs non velim profiteri.
Graue eſt enim, ſuſtinere conſcientiam tan-
tæ diſcordiæ. Meo quidem iudicio, magna
eſt temeritas, dogmata ſerere, non con-
ſultâ Eccleſiæ veteri. Hæc in præfatione:
In fine verò, poſteaquam ad quendam Au-
guſtini locum reſpondit à Gratiano cita-
tum, qui Sacramentarijs in ſpeciem fauere
videbatur, Lectorem admonet, nullam
ſe rationem inuenire ſatis firmam, cur ſit
ab hac Patrum ſententia diſcedendum. Fie-
ri poteſt, inquit, vt alia ſententia (Zvvin-
glianorum) blandiatur otioſo animo, quæ
eſt magis conſentanea humano iudicio; præ-
ſertim ſic inſtructa, & ornata argumentis e-
ruditiè cogitatis. Sed quid fiet in tentatio-
ne, cùm diſputabit conſcientia, quam ha-
buerit cauſam diſſentiendi à recepta ſenten-
tia in Eccleſiâ? Tunc iſta verba: Hoc eſt

cor-

corpus meum; fulmina erunt. Quid his op-
 ponet mens perterrefacta? Quibus scriptu-
 ris, qua voce Dei muniet se, ac sibi persua-
 debit, necessario fuisse hic interpretandam
 metaphoram? Non satis periti videntur ho-
 rum certaminum illi, qui tam facile ferunt
 noua dogmata; qui sic delectantur ingenio,
 vt magis admirentur vafre cogitatas ratio-
 nes, quam verba scripturæ. Ego scio quam
 leuiter in tentatione excutiantur nobis è ma-
 nibus rationes illæ dissentientes à scriptura,
 quantumuis antea visæ plausibiles. Et accidit
 hoc in ista controuersia magis, quam in alijs;
 quæ vniuersæ Ecclesiæ, ac toti Imperio mi-
 natur horribilem mutationem. Et infra:
 Nullus locus scripturæ proferri potest, qui
 testetur, Christum non esse in cœna, qui
 cogat interpretari verba Cœnæ allegoricè:
 Nec vsus Ecclesiæ veteris cogit ea interpre-
 tari allegoricè. Tantum repugnat verbis ab-
 surditas, quæ impingit in iudicium rationis.
 Hæc non est satis magna causa, vt à verbis
 discedamus. Verba sunt Melanchthonis, quæ
 recensui hætenus: Ex quibus liquidum
 est, quæ de Eucharistiæ Sacramento sub hoc
 tempus illius fuerit sententia; quam eodem
 anno, cum in Comitijs Augustanis Protestan-
 tium Confessionem scriberet, inter eius articu-
 los retulit, ijs verbis explicatâ, vt in Eucha-
 ristia sub speciebus panis & vini verum Chri-
 sti corpus, verumq; sanguinem adesse atq; ex-
 hiberi dicat, & damnet secus docetes, Sacra-
 menta-

ANNO

1530.

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

“

Melanchr.
 sententia de
 Eucharis-
 tia.

ANNO
1530.

44 VITA ET RES GESTAE

mentarios scilicet, Svvencfeldianos & Anabaptistas. Quanquam sequentibus annis, etiam viuente adhuc Luthero, posteaquam cum Caluino cœpit habere cōsortium aliam mentem induit, & in hoc capite Sacramentariorum partibus accessit: qua de re infra suo loco dicemus.

CAPVT VI.

- I. *Confessio Lutherana Augustæ, Cæsari oblata, & per Catholicos confutata.*
- II. *Collatio inter Catholicos & Protestantés ibid. sed irrita.*
- III. *Melanchthonis maximus moror & tristitia, eiusque origo.*
- IV. *Sententia Melanchthonis de iurisdictione Episcopis restituenda, &c. cum aliquot ep. ad diuersos.*
- V. *Lutheranorum querela contra Melanchth. cum literis spurcissimis Lutheri ad Spalatin.*

I.
Comitia
Augustæ.
*Vide auth.
cit. ad hunc
ann. in vita
Luth. locis
citat.
Melanch-
thon Augu-
stam comi-
tatur.*

FVIT, hoc anno 1530. Conuentus principum & Ordinum lōgè celeberrimus Augustæ Vindelicorum ad componendum in Germania religionis dissidium indictus, ad quē Ioannes Elector Saxonæ Melanchthonem secum adduxit, & præter hunc primi nominis aliquot Lutheranæ sectæ concionatores. Lutherum verò, ne Cæsarem grauius offenderet, in itinere Coburgi manere iussit, qui hæsit isthic in arce principis toto Comitiorum